

Statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till översyn av förordningen om värdepapperscentraler (reform av förordningen om värdepapperscentraler)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 25 november 2021 till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 909/2014 vad gäller avvecklingsdisciplin, gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster, tillsynssamarbete, tillhandahållande av anknutna banktjänster och krav på värdepapperscentraler från tredjeland samt en promemoria om förslagen.

Helsingfors 9.6.2022

Finansminister Annika Saarikko

Finansråd Risto Koponen

FINANSMINISTERIET

PROMEMORIA
9.6.2022

EU/2022/0334

FÖRSLAG TILL ÖVERSYN AV FÖRORDNINGEN OM VÄRDEPAPPERSCENTRALER

1 Allmänt

Europeiska kommissionen gav den 16 mars 2022 ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 909/2014 vad gäller avvecklingsdisciplin, gränsoverskridande tillhandahållande av tjänster, tillsynssamarbete, tillhandahållande av anknutna banktjänster och krav på värdepapperscentraler från tredjeland, nedan *förslaget till förordning*.

Förslaget till förordning har sänts till Europaparlamentet och rådet för behandling i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och för godkännande i medbeslutandeförfarande. Behandlingen av förslaget i rådet har ännu inte börjat.

Förslaget till förordning ska träda i kraft den tjugonde dagen efter att den har publicerats i Europeiska unionens offentliga tidning. Bestämmelser som gäller ändrat tillämpningsområde för avvecklingsdisciplin, tillsynskollegier, anmälningar från värdepapperscentraler från tredjeland, betaltjänster som kreditinstitut erbjuder värdepapperscentralernas avvecklingstjänster samt kreditinstitutens och värdepapperscentralernas banktjänster ska tillämpas 24 månader efter ikraftträdandet.

2 Förslagets mål och bakgrund

Förordningen om värdepapperscentraler antogs 2014 efter finanskrisen. Syftet var att förbättra värdepappersavvecklingens säkerhet och effektivitet samt att fastställa gemensamma krav för värdepapperscentraler i hela EU. Genom de ändringar som föreslås i förslaget till förändring effektiviseras EU:s marknad för värdepappersavveckling samtidigt som man tryggar finansiell stabilitet. Förslaget utgör en central del av handlingsplanen för en kapitalmarknadsunion¹ från 2020.

De föreslagna reformerna av förordningen om värdepapperscentraler utgår från resultaten av kommissionens riktade samråd som den ordnade om den obligatoriska översynen av förordningen om värdepapperscentraler samt från ställningstaganden från olika intressentgrupper, såsom Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten. Förslaget till förordning utgör också en del av kommissionens insatser för att säkra att EU-lagstiftningen leder till resultat för medborgare och företag på ett effektivt sätt och till lägsta möjliga kostnad (REFIT).

I handlingsplanen för en kapitalmarknadsunion från 2020 och i kommissionens arbetsprogram för 2021 angavs att kommissionen ämnar lägga fram ett förslag till lagstiftning för att ändra förordningen om värdepapperscentraler. Syftet är att förbättra förordningens effektivitet och ändamålsenlighet och att bidra till utvecklingen av effektivare avvecklingsmarknader.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0590&from=EN>

Marknadsinfrastrukturer var också en del av lagstiftningspaketet² om en digital finanssektor som offentliggjordes av kommissionen i september 2020. Målet är att i linje med kommissionens prioritering utveckla Europas digitala beredskap och att bygga en framtidssäkrad ekonomi för medborgare.

Värdepapperscentraler driver den infrastruktur som möjliggör värdepappersavveckling (till exempel aktier eller obligationer) på finansmarknader. Med avveckling avses leverans av värdepapper till en köpare i utbyte mot leverans av kontanter till en säljare. Det kan ta upp till två arbetsdagar att reglera en transaktion, vilket kan leda till både kreditrisker och rättsliga risker under denna period. Att säkerställa att dessa transaktioner regleras på ett säkert och effektivt sätt är därför väsentligt för EU:s finansiella system.

Värdepapperscentralerna spelar en viktig roll på EU:s kapitalmarknader och i EU:s finansiella system. Under 2019 motsvarade till exempel de transaktioner som genomförts av EU:s värdepapperscentraler ett belopp om cirka 1 120 miljarder euro. Deras centrala roll belystes också nyligen i samband med EU:s sanktioner mot Ryssland. Den 25 februari 2022 beslutade EU om ett förbud mot ryska kunders innehav av konton hos EU:s värdepapperscentraler, vilket visar vilken avgörande betydelse värdepapperscentralerna har i EU:s finansiella system.

Det övergripande syftet med förslaget till förordning är att göra avvecklingen av värdepapper i EU säkrare och effektivare. Därmed ökar attraktionskraften för EU:s kapitalmarknader och i förlängningen bidrar detta till finansieringen av EU:s ekonomi. Med tanke på de stora belopp som passerar genom värdepapperscentralerna är det väsentligt att dessa centraler fungerar väl för vårt finansiella system. Förslaget kommer att säkerställa mer proportionella och effektivare regler för att minska värdepapperscentralernas efterlevnadskostnader och regelbörda. Det blir lättare för värdepapperscentralerna att erbjuda ett bredare utbud av gränsöverskridande tjänster samt att förbättra den gränsöverskridande tillsynen.

3 Huvudsakligt innehåll

3.1 Avvecklingsdisciplin (artikel 1(2))

Enligt förordningen om värdepapperscentraler innehåller reglerna om avvecklingsdisciplin tre delar: i) värdepapperscentralens rapporteringsskyldighet till vissa myndigheter angående mängden utebliven avveckling och detaljer samt andra eventuella relevanta uppgifter, inklusive åtgärder som värdepapperscentralerna och deras deltagare har planerat för att förbättra avvecklingarnas effektivitet; ii) sanktionsavgifter för deltagare som orsakar utebliven avveckling; och iii) ersättningsköpsprocessen som tillämpas på deltagare som orsakar utebliven avveckling (ansvariga deltagare) och genom vilken finansiella instrument ska bli tillgängliga för avveckling och levereras till den mottagande deltagaren.

Rapporteringskyldigheten och sanktionsavgifterna trädde i kraft försenade den 1 februari 2022, men ikraftträdandet av ersättningsköpsbestämmelserna frystes. Av kommissionens samrådsförfarande framgick att obligatoriska ersättningsköp bland annat skulle kunna orsaka ökade kostnader för marknadsparterna och öka riskerna för ekonomisk stabilitet, om ersättningsköpsbestämmelserna inte definieras noggrant. Obligatoriska ersättningsköp skulle även kunna minska likviditeten på marknaden och marknadstjänster, till exempel marknadsgaranter. Dessutom är

² https://ec.europa.eu/info/publications/200924-digital-finance-proposals_sv

det möjligt att rapporteringen och sanktionsavgifterna redan förbättrar avvecklingsdisciplinen tillräckligt.

Enligt förslaget till förordning skulle kommissionen med en genomförandeförordning kunna återinföra ersättningsköpsbestämmelserna samt definiera på vilka instrument och typer av transaktioner regelverket i fråga ska tillämpas.

Förutsättningen för återinförande av regelverket för ersättningsköp är att kommissionen anser att detta är förenligt med proportionalitetsprincipen för att minska utebliven avveckling. Kommissionen ska beakta antalet uteblivna avvecklingar och deras värde i unionen. Återinförande av regelverket för ersättningsköp förutsätter att en av följande förutsättningar uppfylls:

- a) sanktionsavgifter har inte lett till någon långsiktig och kontinuerlig minskning av uteblivna avvecklingar i unionen;
- b) avvecklingseffektiviteten inte har nått lämpliga nivåer i förhållande till situationen på värdepappersmarknader i tredjeländer som är jämförbara i fråga om storlek, likviditet, instrument som handlas och typen av transaktioner som genomförs;
- c) omfattningen av uteblivna avvecklingar i unionen har eller sannolikt får negativ inverkan på unionens finansiella stabilitet.

Enligt förslaget till förordning ska Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten, efter att ha hört Europeiska systemrisknämnden och Europeiska centralbanken, ha möjligheten att upphäva ersättningsköpsprocessen i fråga om vissa finansiella instrument, om detta är nödvändigt för att trygga ekonomisk stabilitet eller värdepappersmarknadernas ändamålsenliga funktion.

Upphävandet förutsätter kommissionens genomförandeakt som är i kraft i högst sex månader. Upphävandet kan förlängas med högst tre månader åt gången, men högst för 12 månader.

Även andra ändringar föreslås till avvecklingsdisciplinbestämmelserna, till exempel: ersättningsköp ska endast gälla den transaktion som har orsakat utebliven avveckling i leveranskedjan; transaktioner där utebliven avveckling beror på omständigheter som inte har samband med deltagarna i transaktionen, eller där en transaktion inte omfattar två handelspartner; samt beaktande av skillnaden mellan tiden för transaktionen mellan ersättningsköpet och den ursprungliga transaktionen så att deltagarna i transaktionen återfår den ekonomiska balans som skulle ha gällt om den ursprungliga transaktionen hade ägt rum.

3.2 3.2 Förbättring av samarbetet mellan tillsynsmyndigheter, översyn och utvärdering av värdepapperscentraler, återhämtning och ordnad avveckling (artiklar 1(4), 1(5) och 1(6))

Ställningen för relevanta myndigheter fastställs genom yttrandeförfarande samt i fråga om ansökan om auktorisation och översyn och utvärdering av värdepapperscentralen. Varje relevant myndighet kan avge ett motiverat yttrande om auktorisation eller översyn inom en period av tre månader. Om ett yttrande inte avges inom denna tid, anses det vara positivt.

Om ett yttrande från en relevant myndighet är negativ, ska den behöriga myndigheten avge sitt motiverade beslut till den relevanta myndigheten inom 30 kalenderdagar. Relevanta myndigheter kan även här avge ett negativt yttrande, och om den behöriga myndigheten fortfarande är av annan mening, kan den relevanta myndigheten ta frågan till Europeiska värdepappers- och

marknadsmyndighetens rådgivande förlikning (artikel 31(2) i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1095/2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/77/EG). I sista hand har emellertid värdepapperscentralens nationella behöriga myndighet beslutanderätt

Dessutom är behöriga myndigheter skyldiga att delge relevanta myndigheter information om resultatet av auktorisationsprocessen.

Till förordningen läggs till en precision att om en auktorisation upphävs ska förutom överföring av kundernas och deltagarnas tillgångar till en annan värdepapperscentral även konton för värdepappersutgivning samt uppgifter i notarietjänsten och den centrala kontoföringstjänsten överföras.

Regleringen förenklas så att översyn av värdepapperscentralen i fortsättningen ska genomföras vartannat år (enligt det nuvarande kravet varje år).

Från förordningen tas bort kravet på att värdepapperscentraler ska upprätta en rekonstruktionsplan, varvid man endast ska föreskriva om detta i medlemsstaternas nationella reglering. I stället för resolutionsplansförutsättningen preciseras regleringen i fråga om värdepapperscentralens plan för återhämtning eller ordnad avveckling, bland annat genom att fastställa vad som ska beaktas i planen och vad de minst ska innehålla samt förutsätts att planen ska uppdateras åtminstone vartannat år. Om värdepapperscentralen emellertid har en resolutionsplan, till exempel på grund av nationell reglering, ska Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten informeras om detta.

I fortsättningen ska man rapportera om resultaten av översynen förutom till relevanta myndigheter även till det kollegium som ska inrättas.

3.3 Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster (artiklar 1(15) och 1(7))

Då en värdepapperscentral tillhandahåller gränsöverskridande notarie- eller centrala kontoföringstjänster tillämpas fortfarande bolagsrätt eller annan motsvarande lagstiftning i värdmedlemsstaten. Det föreslås att regleringen i fråga förtydligas så att man ska beakta både lagstiftningen i emittentens hemstat samt den lagstiftning som tillämpas på emitterade värdepapper. Syftet med förslaget torde vara att beakta det rättsläge som utgår från den gällande förordningen, där följden av en nationell lag och/eller lagvalsregler som tillämpas på emittenten av värdepapper kan vara att man förutom den bolagslag som bestäms utifrån emittentens bolagsrättsliga hemort på emittering av värdepapper även tillämpar lagstiftningen i en annan medlemsstat, såsom lagstiftningen i målstaten för emissionen av värdepapper. Även Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten har konsekvent tolkat den gällande förordningen på ovan nämnda sätt. Förslagets syfte torde inte vara att påverka det egentliga valet av lag som bestäms utifrån olika bestämmelser och allmänna principer. En annan tolkning skulle kunna ha oväntade och långtgående effekter. Ordalydelsen i förslaget är emellertid delvis oklar.

Dessutom åläggs nationella myndigheter skyldigheten att regelbundet, åtminstone vartannat år, uppdatera det register om nationell bolagsrätt och andra motsvarande bestämmelser som upprätthålls av Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten.

Förslaget till förordning möjliggör att meddelanden om gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster ska kunna behandlas tillsammans med ansökan om auktorisation. Då skulle värdepapperscentralen kunna börja tillhandahålla gränsöverskridande tjänster genast efter att den har

fått auktorisation, förutsatt att det har gått minst en månad sedan hemstatens behöriga myndighet har informerat den behöriga myndigheten i värdstaten om en ansökan som gäller en gränsöverskridande tjänst.

Värdepapperscentralen bör alltid då den tillhandahåller gränsöverskridande tjänster lämna in en bedömning av hur den gör det möjligt för sina användare att iaktta bolagsrätt eller annan motsvarande lagstiftning i värdmedlemsstaten.

Den tid, inom vilken den behöriga myndigheten i hemstaten ska informera den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten om värdepapperscentralens ansökan om att tillhandahålla gränsöverskridande tjänster, förkortas från tre månader till en månad.

Värdstaten ska inte längre ha möjligheten att invända mot en anmälan om gränsöverskridande tillhandahållande av en tjänst. Därmed kan värdepapperscentralen börja tillhandahålla gränsöverskridande tjänster en månad efter att den behöriga myndigheten i hemstaten har informerat den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten om detta.

3.4 Tillsynskollegium (artikel 1(9))

Myndighetssamarbetet ska effektiviseras genom att inrätta så kallade notifikations- och gruppkollegier. Ett notifikationskollegium ska inrättas om värdepapperscentralen enligt notifikationsförfarandet enligt artikel 23(3)–23(7) i förordningen om värdepapperscentraler har informerat om gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster till ett annat EES-land. Däremot ska gruppkollegium inrättas för värdepapperscentraler som hör till samma grupp.

Om en värdepapperscentral som hör till en grupp är med i notifikationsförfarandet, skulle notifikations- och gruppkollegierna kunna slås samman. För hela gruppens del förutsätter detta godkännande av alla behöriga myndigheter för gruppens värdepapperscentraler.

Förutom hemstatens behöriga och relevanta myndigheter är dessutom den behöriga myndigheten i värdstaten samt Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten medlemmar i notifikationskollegiet. Även om värdepapperscentralen skulle ha underrättat flera medlemsstater om tjänsteutbudet, inrättas endast ett kollegium.

De behöriga och relevanta myndigheterna för värdepapperscentraler som hör till varje grupp samt Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten är medlemmar i gruppkollegiet.

Om värdepapperscentralen även tillhandahåller anknutna tjänster såsom banktjänster, deltar även Europeiska bankmyndigheten i kollegierna.

Kollegiernas uppgifter ska fastställas i förordningen. Deras främsta uppgift ska vara utbyte av information och effektivare tillsyn. Kollegiet ska informeras om viktiga beslut, såsom översyn av värdepapperscentralen, underrättelse om gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster samt om den behöriga myndigheten i värdstaten anser att värdepapperscentralen som tillhandahåller gränsöverskridande tjänster bryter mot bestämmelserna i förordningen om värdepapperscentralen samt om vilka åtgärder som har vidtagits.

Kollegiet ska ha möten minst en gång om året. Kommissionen antar en teknisk tillsynsstandard om kollegiets verksamhet och det avtal som ingås.

3.5 Värdepapperscentraler från tredjeland och övergångsbestämmelser (artiklar 1(10) och 1(23))

För värdepapperscentraler från tredjeland införs en rapporteringsskyldighet för Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten, om den ämnar tillhandahålla utredningstjänster för värdepapper på vilka en lag i en medlemsstat tillämpas. De uppgifter som lämnas till Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten fastställs genom kommissionens tekniska tillsynsstandard. Förslaget till förordning begränsar dessa uppgifter som förutsätts, så att uppgifterna ska vara nödvändiga och ge exempel.

För både EU-länders och tredje länders värdepapperscentraler införs ett slutdatum för övergångsbestämmelsen då de senast ska få auktorisation eller erkännande. För EU-värdepapperscentraler är detta ett år och för värdepapperscentraler från tredjeland är detta tre år efter att förslaget till förordning om värdepapperscentraler träder i kraft.

Dessutom ska värdepapperscentraler från tredjeland underrätta Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten om den tillhandahåller tjänster med stöd av övergångsbestämmelsen. De uppgifter som ska ingå i anmälan fastställs med kommissionens tekniska tillsynsstandard. Förslaget till förordning begränsar dessa uppgifter som förutsätts, så att uppgifterna ska vara nödvändiga och ge exempel.

3.6 Tillhandahållande av anknutna banktjänster (artiklar 1((13), 1(17) och 1(19))

Vid avveckling av värdepapper bör man huvudsakligen använda centralbankspengar, men detta är inte alltid möjligt. I så fall ska man använda affärsbankspengar. Avveckling av bankpengar kan antingen göras med värdepapperscentralens egna konton (om den har tillstånd att tillhandahålla anknutna banktjänster) eller genom att använda ett utsett kreditinstitut.

Den huvudsakliga ändringen i förslaget till förordning är att värdepapperscentraler, som kan tillhandahålla anknutna banktjänster, också kan tillhandahålla tjänster till sådana värdepapperscentraler som inte har tillstånd att tillhandahålla sådana banktjänster.

Det föreslås att det tröskelvärde, som definierar om vissa bestämmelser som gäller riskhantering ska tillämpas på ett kreditinstitut som tillhandahåller banktjänster, ska fastställas genom kommissionens tekniska tillsynsstandard. Förslaget till förordning ger riktlinjer för vad som ska beaktas då tröskelvärdet i fråga fastställs.

4 Förslagets rättsliga grund samt relation till subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen och grundlagen

Rättslig grund

Förslaget till förordning utgår från artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) som också utgör den rättsliga grunden för förordningen om värdepapperscentraler. Förslaget behandlas enligt den normala lagstiftningsordningen och beslut om godkännande fattas i rådet genom kvalificerad majoritet.

Statsrådet ser kommissionens förslag som motiverat ur den rättsliga grundens perspektiv. Förslaget till förordning kan anses gälla upprättandet av den inre marknaden och stärkande av dess funktion.

Subsidiaritetsprincipen

Enligt subsidiaritetsprincipen i artikel 5.3 i fördraget om Europeiska unionen (FEU) ska åtgärder vidtas på EU-nivå endast om de eftersträfvade målen inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås

av medlemsstaterna ensamma utan bättre kan uppnås på unionsnivå på grund av den planerade åtgärdens omfattning och verkningar. Kommissionen anser att förslagen respekterar subsidiaritetsprincipen, eftersom medlemsstaterna och tillsynsmyndigheter inte kan klara de utmaningar som uppstår på grund av de betungande och otydliga kraven i förordningen om värdepapperscentraler eller de risker som följer av avvikande nationell tillsynspraxis. De kan inte heller på egen hand hantera den risk som den bristande informationen om den verksamhet som värdepapperscentraler från tredjeland bedriver kan utgöra. Målen i förslaget till förordning kan inte uppnås genom medlemsstaternas åtgärder. De kan uppnås bättre, med tanke på projektets omfattning, med åtgärder på unionsnivå. Även i fråga om förordningen om värdepapperscentraler beaktades att förordningens mål inte kan uppnås med medlemsstaternas åtgärder.

Statsrådet anser att förslagen är förenliga med subsidiaritetsprincipen.

Proportionalitetsprincipen

Enligt proportionalitetsprincipen som nämns i artikel 5.4 i FEU ska unionens åtgärder till innehåll och form inte gå utöver vad som är nödvändigt för att nå målen i fördragen. Enligt kommissionen är syftet med förslaget till förordning att säkerställa att målen i förordningen om värdepapperscentraler uppnås ännu bättre enligt proportionalitetsprincipen. I och med förslaget till förordning blir kraven enklare och lägre, utan att äventyra investerarskydd, marknadsintegritet och finansiell stabilitet. Genom att utveckla bestämmelser som gäller tillsyn förbättras tillsynens enhetlighet. Kommissionen uppskattar att förslaget inte går längre än vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

Statsrådet anser att förslagen är förenliga med proportionalitetsprincipen.

Kommissionens regleringsbefogenheter

Kommissionen föreslår följande regleringsbefogenheter: kommissionen kan införa en ersättningsköpsprocess med genomförandeförordning om vissa kriterier uppfylls (artikel 1(2) b)), kommissionen kan med genomförandeförordning tillfälligt avbryta en ersättningsköpsprocess på initiativ av Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (artikel 1 (2) h); kommissionen kan anta en delegerad akt om sanktionsavgiftens storlek med vissa kriterier (artikel 1 (2) i)); kommissionen kan anta en delegerad akt om de faktorer som gäller utebliven avveckling som inte anses bero på deltagarna i transaktionen samt på transaktioner som inte omfattar två handelspartner (artikel 1 (2) j)); kommissionen kan anta en teknisk tillsynsstandard om tillsynskollegiernas praktiska verksamhet (artikel 1 (9)); kommissionen kan anta en teknisk tillsynsstandard om vilka uppgifter en värdepapperscentral från tredjeland ska lämna till Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten om den ämnar tillhandahålla huvudtjänster till finansiella instrument, på vilka tillämpas lagstiftning i någon medlemsstat (artikel 1 (10)); kommissionen kan anta, enligt vissa kriterier, en teknisk tillsynsstandard om ett tröskelvärde, på vilken vissa riskhanteringsbestämmelser gällande tillhandahållande av banktjänster tillämpas då det överskrids (artikel 1 (17)); och kommissionen kan anta en teknisk tillsynsstandard om uppgifter som en värdepapperscentral från tredjeland ska lämna till Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten om den tillhandahåller finansiella instrument, på vilka lagstiftning i en medlemsstat tillämpas, vissa huvudtjänster (notarie- eller centrala kontoföringstjänster (artikel 1 (23))). De regleringsbefogenheter som föreslås för kommissionen är ändamålsenliga.

5 Förslagets konsekvenser

Konsekvenser för ekonomin och marknadsparterna

Enligt kommissionens uppskattning är den totala effekten av förslaget till förordning positiv, eftersom regleringen av värdepapperscentraler i och med förslaget kommer att vara mer förenlig med proportionalitetsprincipen samt öka EU-områdets konkurrenskraft i fråga om värdepappersavvecklingar.

Det förenklade förfarandet för godkännande av gränsöverskridande tjänster kan under första året medföra en besparing på 10 miljoner euro för värdepapperscentralerna, och därefter cirka 4 miljoner euro per år. Inrättandet av tillsynskollegier och ändringar av regleringen av anknutna banktjänster leder till en mer enhetlig tillsyn och enklare tillgång till vissa tjänster. Det är svårt att bedöma antalet sådana fördelar, men de uppskattas vara betydande för både företagen och tillsynsmyndigheterna.

Den största fördelen med avvecklingsdisciplinbestämmelserna är uppskjutningen av utgifter som orsakas av uppskjutningen av genomförandet av ersättningsköpbestämmelserna. Dessa utgifter gäller marknadsparternas kostnader till ersättningsköpagenter samt transaktioner som inte försvinner eller övergår till marknader utanför EU (uppskattningsvis 4–5 procent av den totala omsättningen). Enligt kommissionens konsekvensbedömning kan avvecklingsdisciplinbestämmelserna inte helt upphävas, eftersom antalet uteblivna avvecklingar har systematiskt varit större i EU än på andra finansmarknader. Uteblivna avvecklingar minskar EU-finansieringsmarknadens attraktionskraft och konkurrenskraft samt försvårar kapitalanskaffningen. Till avvecklingsdisciplinbestämmelserna föreslås även andra ändringar som förenklar den administrativa bördan och förbättrar parternas ställning.

Enligt kommissionens uppskattning har förslaget till förordning inga direkta väsentliga konsekvenser för företagen. Förslaget till förordning leder emellertid till effektivare och tryggare avvecklingssystem, vilket har en indirekt positiv inverkan på företagen. Särskilt små och medelstora företag kan dra nytta av lägre kostnader, eftersom deras värdepapper kan bli mer likvida. Förslaget till förordning kan locka små och medelstora företag till kapitalmarknader och därmed bidra till uppkomsten av en hållbar och enhetlig finansmarknad i EU.

Konsekvenser för myndigheterna

Kommissionen har uppskattat att effekten på nationella behöriga myndigheter är nettopositiv. Det kan uppstå kostnader för behöriga myndigheter till exempel på grund av ökat tillsynsbehov gällande anknutna banktjänster samt inrättandet av och deltagandet i kollegier. Samtidigt kan emellertid utgifterna för behöriga myndigheter minska i och med att förfarandet för att godkänna gränsöverskridande tjänsteutbud förenklas. Behöriga myndigheter kan genom Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten få uppgifter, utifrån vilka de kan bättre observera och följa upp risker i anknytning till tjänsteutbudet i värdepapperscentraler från tredjeland.

Den största delen av kostnaderna för Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten uppstår på grund av deltagandet i kollegier och notifikationsskyldigheten för värdepapperscentraler från tredjeland. Enklare bestämmelser som gäller godkännande av gränsöverskridande tjänster och tydligare avvecklingsdisciplinbestämmelser kan åter minska Europeiska värdepappers- och marknadsmyndighetens börda då den tar fram sina frågor och svar. Det som föreslås i kommissionens konsekvensbedömning motsvarar tolkningen enligt vilken syftet med ändringar av förändringen inte är att påverka fastställandet av tillämplig lag vid gränsöverskridande emission av värdepapper.

Enligt kommissionen är det svårt att bedöma dessa effekter, men de är emellertid begränsade.

I Finland är Finansinspektionen behörig myndighet. Den mest betydande ändringen med tanke på kostnader är inrättandet av kollegier. Finansinspektionen måste inrätta ett notifikationskollegium. Det är fortfarande oklart i hur många kollegier Finansinspektionen ska delta, vilket beror på möjligheten att inrätta ett kombinerat notifikations- och gruppkollegium för Euroclear-gruppen. Beroende på denna sammanslagning av notifikations- och gruppkollegier skulle Finansinspektionen delta i några notifikationskollegier samt Euroclear-gruppens gruppkollegium. De kostnader som detta medför beror också i stor utsträckning på om möten ordnas som fysiska möten eller distansmöten.

Utvecklingen av relevanta myndigheters inflytande i och med yttrandeförfarandet kan medföra ytterligare arbete för Finansinspektionen. Dessutom ska man beakta specialsituationer då en relevant myndighet vid oenighet tar ett ärende till Europeiska värdepappers- och marknadsmyndighetens rådgivande förlikning.

Å andra sidan kan i fortsättningen notifikationer som görs till Finland om gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster behandlas i en enklare process, vilket minskar den ovan nämnda arbetsbördan. Vidare minskar arbetsbördan eftersom översynen av den finländska värdepapperscentralen Euroclear Finland i fortsättningen ska göras vartannat år i stället för den nuvarande årliga översynen.

Därmed skulle vissa bestämmelser i förslaget till förordning minska Finansinspektionens arbetsbörda, när åter andra skulle öka den. Det är svårt att bedöma nettoeffekten.

Förslaget till förordning skulle minska något arbetsbördan för Verket för finansiell stabilitet, eftersom det inte längre skulle behöva utarbeta resolutionsplanen för Euroclear Finland.

Med tanke på Finansinspektionen och Finlands tillgång till information och möjligheter att påverka går effekterna i två riktningar. Eftersom det inte längre ska vara möjligt att invända mot notifikationer om gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster, skulle Finansinspektionen inte på förhand kunna hindra gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster till Finland. Det bör emellertid observeras att Finansinspektionen fortfarande ska ha möjligheten att påverka en värdepapperscentral som tillhandahåller gränsöverskridande tjänster, om Finansinspektionen observerar att värdepapperscentralen i fråga handlar i strid med bestämmelserna i förordningen om värdepapperscentraler. Kommissionen föreslår inte att dessa bestämmelser i förordningen om värdepapperscentraler ska ändras. Om den behöriga myndighetens åtgärder i värdepapperscentralens hemstat inte är tillräckliga, kan Finansinspektionen genomföra alla ändamålsenliga åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa efterlevnad av bestämmelserna i förordningen (artikel 24(5) i förordningen om värdepapperscentraler).

Å andra sidan bidrar inrättandet av kollegier i hög grad till Finansinspektionens tillgång till information och dess inofficiella möjligheter att påverka. Dessutom bör värdepapperscentralen alltid då den tillhandahåller gränsöverskridande tjänster lämna in en bedömning av hur den gör det möjligt för sina användare att iaktta bolagsrätt eller annan motsvarande lagstiftning i värdmedlemsstaten. Därmed kan nettoeffekten anses vara positiv med tanke på tillgången till information och möjligheterna att påverka.

I övrigt uppskattas förslaget till förordning inte ha betydande konsekvenser.

Konsekvenser för lagstiftningen

Beaktande av förslaget till förordning förutsätter troligtvis ändringar av den nationella lagstiftningen. Ändringar kan behöva göras i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (348/2017), lagen om Finansinspektionen (878/2008) och lagen om myndigheten för finansiell stabilitet (1195/2014).

6 Förslagets förhållande till grundlagen samt grundläggande och mänskliga rättigheter

Statsrådet anser inte att förslaget strider mot Finlands grundlag eller de instrument för grundläggande och mänskliga rättigheter som binder Finland.

7 Ålands befogenheter

Ärendet hör enligt 27 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) till rikets lagstiftningsbehörighet.

8 Behandling av förslaget i Europeiska unionens organ och de övriga medlemsstaternas ståndpunkter

Utskottet för ekonomi och valutafrågor (ECON) är det ansvariga utskottet för lagstiftningsförslagen i Europaparlamentet. Europaparlamentet har inte ännu inlett behandlingen av förslagen eller utsett föredragande.

Förslaget har behandlats vid ett möte för rådets grupp för finansiella tjänster, som har varit en allmän föredragning. De övriga medlemsstaternas officiella ståndpunkter är ännu inte kända.

9 Nationell behandling av förslaget

Förslaget till förordning samt det relaterade utkastet till statsrådets skrivelse har varit på remiss i ett skriftligt förfarande i sektionen för finansiella tjänster och kapitalrörelser (sektion 10) under kommittén för EU-ärenden 19.4–28.4.2022 och den har samtidigt varit på remiss hos finländska relevanta finansmarknadsinfrastrukturer.

10 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet understöder förslaget till förordning och dess mål på en allmän nivå. Förslaget stöder europeiska enhetliga kapitalmarknader samt förenklar och förtydligar regleringen vilket därmed gagnar konkurrensen och marknadsparterna. Förslaget till förordning främjar också huvudsakligen myndigheternas tillgång till information och möjligheter att påverka.

Statsrådet understöder utvecklingen av samarbete mellan behöriga myndigheter, till exempel genom att inrätta kollegier, men fäster även vikt vid att det för nationella behöriga myndigheter kan uppstå ett behov av att delta i flera kollegier. Syftet med förslaget till förordning är att minimera den administrativa börda som kollegierna medför för myndigheter, men i förhandlingar kan man fästa vikt vid om det skulle vara möjligt att ytterligare minska bördan.

Statsrådet anser att förslaget om överföring av notifikationsförfarandet i gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster är godtagbart, men anser att de behöriga myndigheterna i värdmedlemstaten bör ha en tillräcklig möjlighet att påverka efter att värdepapperscentralen har börjat tillhandahålla tjänster till Finland. Dessutom finns det anledning att försäkra sig om att syftet med ändringar av förordningen inte är att påverka tillämpningen av lagvalsregler vid gränsöverskridande emission av värdepapper.